Høringssvar: endringer i forskrift for omsetningskonsesjonærer om tilbakebetaling av anleggsbidrag ved prioriteringsvedtak av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser

Innledning

Vi viser til Energidepartementets høringsnotat av 7. september 2026 om endringer i forskrift om tariffer og rapporteringsplikt for omsetningskonsesjonærer, med frist 30. oktober for høringssvar på digitalt format på departementets hjemmesider.

Oppsummert er våre viktigste innspill:

- Fornybar Norge støtter forslaget om at aktører som mister kapasitet som følge av et prioriteringsvedtak får tilbake innbetalte utredningskostnader og anleggsbidrag.
- Vi ber samtidig om at forslaget til ny § 17-10 tydeliggjør at nettselskap og Statnett ikke kan stilles til ansvar ved slik tilbaketrekking, avregning og saksbehandling, og at det settes en tidsfrist for å kreve tilbakebetaling etter § 17-10.
- Vi støtter også justering av terskelverdiene for anleggsbidrag og i utgangspunktet justering av tiårsregelen.

Ny § 17-10: tilbakebetaling ved prioriteringsvedtak

Fornybar Norge støtter prinsippet om tilbakebetaling. Nettselskapet skal imidlertid gjennomføre et pålegg det ikke selv har fattet, og forslaget gir i dag ikke tilstrekkelig beskyttelse mot de følgene pålegget kan få. Vi ber om presiseringer på tre områder:

1. Ansvarsfrihet for nettselskaper og Statnett
2. Avregning mellom nettnivåene
3. Vilkår og saksbehandling

1. Ansvarsfrihet for nettselskap og Statnett

Nettselskapene og Statnett bør ikke holdes ansvarlig overfor kunder for krav eller tap som skyldes gjennomføringen av et prioriteringsvedtak etter energiloven § 3-8, utover tilbakebetalingen etter forskriftens § 17-10.

Energiloven § 3-8 åpner for at prioriteringsvedtak kan fattes uten hensyn til bestemmelser i energiloven med forskrifter, konsesjoner og konsesjonsvilkår. Nettselskapet skal samtidig ha en skriftlig anleggsbidragsavtale med kunden som blant annet angir estimert tidspunkt for ferdigstillelse av nettanlegget, jf. forskriftens § 16-4. Det kan derfor fortsatt oppstå spørsmål om nettselskapets kontraktsansvar overfor kunden, selv om det er tale om et prioriteringsvedtak. Eksempelvis kan en kunde som helt eller delvis blir fratatt tildelte kapasitetsrettigheter som følge av vedtak etter § 3-8, kan ha pådratt seg betydelige kostnader utover det som tilbakebetales etter § 17-10. For eksempel kan kunden ha fattet investeringsbeslutninger og iverksatt byggevirksomhet, ha ansatt personell og inngått forpliktende avtaler basert på forventet nettilknytning. Dette kan medføre økonomiske tap utover det som omfattes av tilbakebetaling etter § 17-10.

I forarbeidene til energiloven § 3-8, Prop. 49 L (2025-2026) punkt 4.5.3 viser departementet til at eventuelle tvister mellom nettselskapet og kundene må løses på grunnlag av de konkrete avtalene og alminnelige kontraktsrettslige regler. Departementet antar samtidig at det vanligvis ikke vil være grunnlag for erstatningskrav mot nettselskapene, fordi prioriteringsvedtaket treffes av Kongen og ligger utenfor nettselskapenes kontroll.

Vi mener det er viktig at det presiseres at eventuelle krav om kompensasjon eller erstatning for tap en nedprioritert kunde måtte få som følger av et vedtak etter § 3-8, og som går utover det som dekkes av tilbakebetaling etter § 17-10, ikke skal rettes mot nettselskap eller Statnett.

Statnett og nettselskap har ikke beslutningsmyndighet i saker hvor det blir gjort prioriteringsvedtak etter energilovens § 3-8 og kan ikke påvirke utfallet av slike vedtak. Kundens tap oppstår som følge av et statlig prioriteringsvedtak og ikke som følge av nettselskapets handlinger.

Fornybar Norge ber derfor om at det uttrykkelig fastsettes i forskriften, eller presiseres i merknader til ny § 17-10, at nettselskapene og Statnett ikke skal holdes erstatningsansvarlige for slike krav.

2. Avregning mellom nettnivåene

Forslaget klargjør ikke hvordan tilbakebetalingen etter § 17-10 skal håndteres når innbetalte utredningskostnader og anleggsbidrag gjelder flere nettnivåer.

Fornybar Norge ber om at forskriften eller merknadene tydeliggjør at hvert nettselskap tilbakebetaler det de selv har mottatt fra kunden, der anleggsbidrag er innbetalt til flere nettselskaper.

3. Vilkår og saksbehandling

Vilkår for tilbakebetaling bør justeres. Ordlyden «Ikke vil nyttiggjøre seg» bør erstattes med «ikke kan nyttiggjøre seg». Ordlyden slik den er foreslått, kan åpne for at kunder som uansett ville trukket seg, bruker prioriteringsvedtaket som grunnlag for å kreve tilbakebetaling og unngå kanselleringskostnader etter § 17-4 første ledd bokstav c. Kunden bør dokumentere at vedtaket er årsaken til at kapasiteten ikke kan benyttes.

Fornybar Norge foreslår at det settes en tidsfrist for å framsette krav. Forslaget setter ingen frist for når en kunde etter en avgjørelse etter § 17-10 må fremme et krav. Vi antar at da gjelder den generelle foreldelsesfristen etter foreldelsesloven på tre år. Dette kan skape uklarhet om partenes rettsstilling og gjøre administrasjonen av ordningen mer ressurskrevende enn nødvendig. Vi foreslår en frist på eksempelvis tre måneder fra kunden får skriftlig underretning om hvordan prioriteringsvedtaket berører kundens reserverte kapasitet.

Terskel for anleggsbidrag i transmisjonsnettet (§ 16-10)

Fornybar Norge støtter forslaget om å heve terskelen for å kreve anleggsbidrag i transmisjonsnettet. Enkeltkunder med effektuttak under 5 MW utløser sjelden tiltak i transmisjonsnettet, og den foreslåtte grensen samsvarer med effektterskelen for vanlig forbruk i NEM § 3-2 a.

Terskel for anleggsbidrag i regionalnettet

Departementet ber om innspill på om 1 MW er en rimelig grense i regionalnettet. Fornybar Norge mener dette er en fornuftig grense som står seg i regionalt distribusjonsnett, som også samsvarer med definisjonen av vanlig forbruk. Vi mener derfor at det ikke er behov for å endre dagens grense for når det skal beregnes anleggsbidrag i regionalt distribusjonsnett.

Tiårsregelen fra idriftsettelse (§ 16-1 andre ledd)

ED foreslår en justering av tiårsregelen for anleggsbidrag, slik at denne vil gjelde fra det tidspunktet nettanlegget settes i drift fremfor å gjelde fra det tidspunktet kunden som utløste investeringen ble tilknyttet eller fikk økt kapasitet: «Forslaget tar særlig sikte på å dekke tilfeller der kunden som utløste nettanlegget, likevel velger å ikke tilknytte seg nettet.» og «I de tilfellene der kunden som utøste anlegget trekker seg og ikke blir tilknyttet, innebærer justeringen en tydeliggjøring av at tiårsregelen fortsatt skal gjelde.»

I utgangspunktet støttes forslaget av Fornybar Norge, men ordlyden reiser spørsmål som bør avklares. Vi får tilbakemelding på at med dagens ordlyd i forskriftens § 16-1, vil en utløsende kunde som trekker seg etter at det anleggsbidragsfinansierte anlegget er satt i drift, og tiårsregelen har begynt å gjelde, men før kunden blir tilknyttet, normalt ikke omfattes av tilbakebetaling etter tiårsregelen, fordi kunden aldri blir tilknyttet. Dersom den foreslåtte endringen innebærer at nettselskapet skal tilbakebetale anleggsbidrag til en kunde som har kansellert sin bestilling og aldri blitt tilknyttet nettet, vil det kunne skape betydelige praktiske utfordringer for nettselskapet som da blir ansvarlig for å identifisere og foreta oppgjør med aktører som nettselskapet ikke har et kundeforhold til. Dette vil være særlig krevende dersom kunden i mellomtiden har gjennomgått fusjoner, fisjoner, virksomhetsoverdragelser, navneendringer eller andre selskapsmessige endringer.

Fornybar Norge ber også om en presisering på hva «settes i drift» betyr. Ved trinnvis idriftsettelse av større anlegg kan det oppstå usikkerhet om når tiårsperioden begynner å løpe. Fornybar Norge foreslår at starttidspunktet knyttes til når anlegget, eller den første delen som gir kapasitet til kunder, settes i drift. Dette bør framgå av merknadene.

Fornybar Norge stiller gjerne i møte med departementet for å utdype våre innspill.

Fornybar Norge arbeider for at Norge hurtigst mulig skal bli et nullutslippssamfunn med vekst og verdiskaping basert på fornybar energi, elektrifisering og annen utslippsfri energibruk. Vi representerer fornybarnæringen i Norge og har 450 medlemmer fra hele næringen. Inkludert fornybar energiproduksjon på land og til havs, nettselskaper, finansinstitusjoner, entreprenører, strømsalg, leverandører og rådgivere.

Vennlig hilsen
Fornybar Norge

(sign.)

Øistein Schmidt Galaaen
Direktør næringspolitikk

(sign.)

Kristin H. Lind
Direktør strømnett